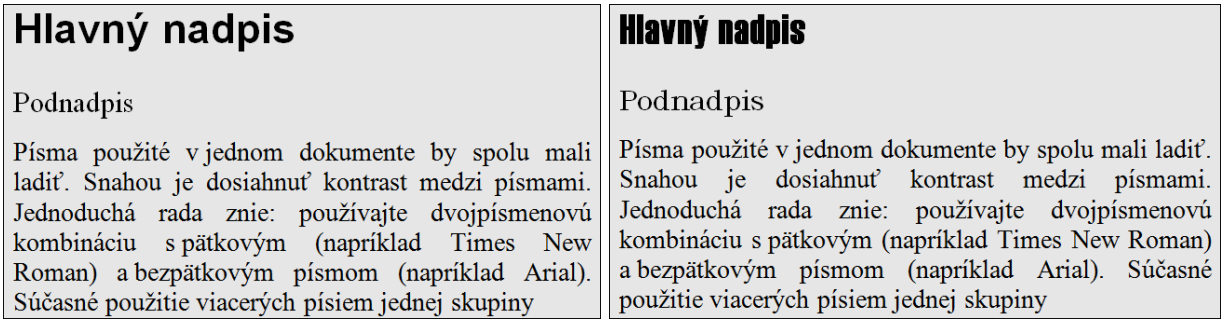
Základy počítačovej typografie I. :)

Sadzba je remeslo, ku ktorého vykonávaniu bolo ešte pred desiatimi rokmi potrebné odborné vzdelanie. Dnes ho môže aj na podpriemernom počítači vykonávať takmer každý. K žiadnemu textovému editoru ani sádzaciemu programu (DTP) však nie je zaistené typografické školenie a ani nie je dodávaná príručka ozrejmujúca typografické zásady. Na estetickej kvalite tlačovín je to veľmi často poznať.

Tento materiál nie je kompletný výpočtom pravidiel používaných pri sadzbe. Dúfam, že obsahuje iba tie najdôležitejšie a na zlých a dobrých príkladoch ukazuje najčastejšie chyby počítačových písačov.

• Nepoužívajte v jednom dokumente viac než dva druhy písma. Je omnoho ťažšie vytvoriť typograficky prijateľnú tlačovinu napríklad z piatich druhov písma než iba z jedného.

• Písma použité v jednom dokumente by spolu mali ladiť. Snahou je dosiahnuť kontrast medzi písmami. Jednoduchá rada znie: používajte dvojpísmenovú kombináciu s pätkovým (napríklad Times New Roman) a bezpätkovým písmom (napríklad Arial). Súčasné použitie viacerých písiem jednej skupiny (pätkových či bezpätkových) veľmi často nespĺňa podmienku kontrastu (kontrast je však nutné udržovať v určitých medziach – napríklad je úplne zrejmý rozdiel medzi lomenými a pätkovými druhmi písma, ale ich vzájomné použitie je takmer nemysliteľné).

• Obmedzte používanie kaligrafických a ozdobných písiem. Tieto slúžia hlavne pre sadzbu niektorých akcidenčných (mimoriadnych, príležitostných) tlačovín (oznámenia, pozvánky...), a nie pre dokumenty, v ktorých je prioritou informačná hodnota.

• Pamätajte, že pätkové písma sú v bežnom texte lepšie čitateľné než bezpätkové.

• S rozumom používajte verzálky (veľké písmená). ICH ČÍTANIE JE OBTIAŽNEJŠIE.

• Čitateľnosť možno tiež zvýšiť vhodnou voľbou veľkosti písma. Je síce nutné brať ohľad na dĺžku riadku (čím je kratší riadok, tým je možné použiť menší stupeň písma), s vedomím zjednodušenia možno však pre bežné tlačoviny informačného charakteru doporučiť veľkosť písma nie menšiu ako 9 bodov a nie väčšiu ako 11 bodov.

• Preklad písma (vzdialenosť medzi riadkami) tiež čitateľnosť tlačovín zvyšuje.

• Medzi stupňom písma v nadpise a dojmom z tlačoviny nie je v žiadnom prípade priama úmernosť. Mnohokrát lepšie vyzerá nadpis sádzaný nižším stupňom nezvýrazneného písma ako obrovský tučný titulok.

• Vyznačovanie v texte realizujte *kurzívou*. Aj keď je zvýrazňovanie **tučným písmom** tiež povolené, kurzíva tak nenaruší vzhľad stránky. Dovolené je tiež použiť p r e s t r k á v a n i e. Vyznačovanie podčiarkovaním klasická typografia vôbec nepozná. Podčiarkovacia čiara narúša písmena z dolnými ťahmi (jqyp), preto tento spôsob zvýrazňovania radšej nepoužívajte. S rozumom voľte tiež vyznačovacie efekty počítačových programov – obrys, tieňovanie.

• Niektoré programy umožňujú zmeniť proporcie písma (v horizontálnom alebo vertikálnom smere). Nepoužívajte túto funkciu. Písma sú výsledkom náročnej práce písmotvorcov a zmenou proporcií ich zdeformujete jedine k horšiemu.

Zdroje

Prevzaté, upravené a spracované podľa vystrihovačky:

• ***Základy počítačovej typografie*.**

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania